

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิด / แบบจำลอง

กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานสถาบันการเงินในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยศึกษาในลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มประชากร ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออม รูปแบบการออมและพฤติกรรมการออม ดังแสดงในรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตให้เป็นพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยศึกษาทั้งพนักงานธนาคารของภาครัฐและเอกชน โดยมีจำนวนพนักงาน 354 คน จากธนาคารทั้งหมด 16 ธนาคาร สาขาทั้งหมด 38 สาขา (จากตารางที่ 1.5) จากขนาดของประชากรทั้งหมด สามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะกำหนด ฌ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดให้มีการคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ไม่เกินร้อยละ 5 ตามสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย

$$n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{ขนาดของจำนวนประชากรทั้งหมด}$$

$$e = \text{ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05}$$

เมื่อแทนค่าจะได้

$$n = \frac{354}{1 + 354(0.05)^2}$$

$$n = 188 \text{ บุคคล}$$

เมื่อคำนวณหาสูตรข้างต้น ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาทั้งหมดเท่ากับ 188 คน

3.2.2 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามโดยตรงเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มพนักงานธนาคาร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มาทำการวิเคราะห์หาลักษณะทั่วไป พฤติกรรมการออม การเลือกรูปแบบการออม และปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงาน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้รวมของครัวเรือน รายจ่ายรวมของครัวเรือน ประสบการณ์ด้านการเงิน และการเข้าถึงข้อมูลการออม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการออมของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย การออมในรูปแบบเงินฝาก การออมในรูปแบบหลักทรัพย์ (ตราสารทางการเงิน) การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางกายภาพ การออมในรูปแบบสวัสดิการ และเหตุผลในการเลือกรูปแบบการออมอื่นๆ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออมของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย จำนวนเงินที่ออม ระยะเวลาที่ออม ความถี่ของการออม ค่านิยมทางสังคม และการคาดการณ์ในการบริโภคในอนาคต

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลตอบแทน ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์จากการออม ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์การออม ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออมและปัญหาต่างๆที่มีผลต่อการออม

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย เอกสาร ข้อมูลทางสถิติจากหน่วยงานต่างๆที่ได้เผยแพร่ทางระบบอินเทอร์เน็ต เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นต้น

3.3 วิธีการศึกษา / วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการศึกษาถึงลักษณะโดยทั่วไปของพนักงานธนาคารในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยอาศัยข้อมูลจากเก็บแบบสอบถาม แล้วนำเสนอในรูปความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

3.3.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามมาทำการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานธนาคารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สถิติที่ใช้ทดสอบคือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares: OLS)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานสถาบันการเงิน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางครั้งนี้ เพื่อจะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการออม การวิเคราะห์ส่วนนี้จะใช้การวิเคราะห์ในรูปของฟังก์ชันที่แสดงความสัมพันธ์กับหลายตัวแปรที่เรียกว่า สมการถดถอยพหุคูณ (multiple regressions) และสามารถประมาณค่าต่างๆ ได้ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary Least Squares: OLS) ซึ่งมีรูปแบบการวิเคราะห์ ดังนี้

3.3.2.1 แบบจำลองการวิเคราะห์การออม

การออมเงินของบุคคลแต่ละบุคคล มีหลายปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด เช่น รายได้ของบุคคล ระดับราคาสินค้า จำนวนสมาชิกในครอบครัว ค่านิยมของสังคม ระดับการศึกษา ทรัพย์สินของพนักงาน เป็นต้น จากทฤษฎีของ Keynes พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่เป็นตัวกำหนดการออมของบุคคล นั่นก็คือ รายได้ที่แท้จริง การเปลี่ยนแปลงของการออมและรายได้อาจเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยสมมติให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ สำหรับการวิเคราะห์การออมในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์การออมของพนักงานธนาคาร โดยเลือกปัจจัยที่สำคัญ คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ระยะเวลาจำนวนปีที่ทำงาน ภาระหนี้สิน รายได้ถาวร รายได้ชั่วคราว รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค มูลค่าทรัพย์สินทางด้านรถยนต์ มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปเงินสด มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปหลักทรัพย์ มูลค่าทรัพย์สิน การออมในรูปสินทรัพย์ มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปสวัสดิการ มูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งหมดของพนักงาน และภาระหนี้สินรวมทั้งหมดต่อมูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งหมดของพนักงาน ฉะนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลการออมนี้สามารถเขียนเป็นฟังก์ชันทั่วไป ได้ดังนี้

$$S_1 = f(\text{Sex, Age, Status, Size, Child, Educ, Exper, Debt, } Y_p, Y_t, \text{Consumption, Value_car, Value_cash, Value_stock, Value_bond, Value_asset, Value_others}) \dots\dots(1)$$

$$S_2 = f(\text{Sex, Age, Status, Size, Child, Educ, Exper, Debt, } Y_p, Y_t, \text{Consumption, Total_asset, Debt/Total_asset}) \dots\dots(2)$$

โดยกำหนดให้

S	= การออมของพนักงาน (บาทต่อเดือน)
Sex	= เพศของพนักงาน
Age	= อายุของพนักงาน
Status	= สถานะภาพสมรส
Size	= จำนวนสมาชิกในครอบครัวของพนักงาน (คน)
Child	= จำนวนบุตรของพนักงาน (คน)
Educ	= ระดับการศึกษาของพนักงาน
Exper	= อายุการทำงานของพนักงาน (ปี)
Debt	= ภาระหนี้สินของพนักงาน (บาท)
Y_p	= รายได้ถาวร (permanent income) ของพนักงาน (บาทต่อเดือน)

Y_t	= รายได้ชั่วคราว (transitory income) ของพนักงาน (บาทต่อเดือน)
Consumption	= รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (บาทต่อเดือน)
Value_car	= มูลค่าทรัพย์สินทางด้านรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของพนักงาน (บาท)
Value_cash	= มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปเงินฝากของพนักงาน (บาท)
Value_stock	= มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปตราสารทุนของพนักงาน (บาท)
Value_bond	= มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปตราสารหนี้ของพนักงาน (บาท)
Value_asset	= มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปสินทรัพย์ของพนักงาน (บาท)
Value_others	= มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปอื่นๆของพนักงาน (บาท)
Total_asset	= มูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งหมดของพนักงาน (บาท)
Debt/Total_asset	= ภาระหนี้สินรวมทั้งหมดต่อมูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งหมดของพนักงาน (บาท)

ฟังก์ชันดังกล่าวสามารถหาเป็นสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression) และสามารถประมาณค่าต่างๆ ได้ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares: OLS) เพื่อให้ได้มาซึ่งแบบจำลองของความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีรูปแบบสมการดังนี้

$$S_1 = B_0 + B_1 \text{Sex} + B_2 \text{Age} + B_3 \text{Status} + B_4 \text{Size} + B_5 \text{Child} + B_6 \text{Educ} + B_7 \text{Exper} + B_8 \text{Debt} + B_9 Y_p + B_{10} Y_t + B_{11} \text{Consumption} + B_{12} \text{Asset_car} + B_{13} \text{Asset_cash} + B_{14} \text{Asset_stock} + B_{15} \text{Asset_bond} + B_{16} \text{Asset_others} + \text{Asset_welfare} \quad \dots\dots(3)$$

$$S_2 = B_0 + B_1 \text{Sex} + B_2 \text{Age} + B_3 \text{Status} + B_4 \text{Size} + B_5 \text{Child} + B_6 \text{Educ} + B_7 \text{Exper} + B_8 \text{Debt} + B_9 Y_p + B_{10} Y_t + B_{11} \text{Consumption} + B_{12} \text{Total_asset} + B_{13} \text{Debt/Total_asset} \quad \dots\dots(4)$$

โดยกำหนดให้

S	= การออมของพนักงาน (บาทต่อเดือน)
B_0	= ค่าคงที่ (Constant)
B_1 - B_{16}	= ค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า (Coefficient)
Sex	= เพศของพนักงาน (เมื่อพนักงานเป็นเพศชายมีค่าเท่ากับ 1 และ เพศหญิงเป็น 0)
Age	= อายุของพนักงาน
Status	= สถานะภาพสมรส (เมื่อพนักงานมีสถานภาพโสดมีค่าเท่ากับ 0 และ นอกนั้นเป็น 1)
Size	= จำนวนสมาชิกในครอบครัวของพนักงาน (คน)
Child	= จำนวนบุตรของพนักงาน (คน)
Educ	= ระดับการศึกษาของพนักงาน (เมื่อพนักงานมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเท่ากับ 1 นอกนั้นเป็น 0)

Exper	=	อายุการทำงานของพนักงาน (ปี)
Debt	=	ภาระหนี้สินของพนักงาน (บาท)
Y_p	=	รายได้ถาวร (permanent income) ของพนักงาน (บาทต่อเดือน)
Y_t	=	รายได้ชั่วคราว (transitory income) ของพนักงาน (บาทต่อเดือน)
Consumption	=	รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (บาทต่อเดือน)
Value_car	=	มูลค่าทรัพย์สินทางด้านรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของพนักงาน (บาท)
Value_cash	=	มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปเงินฝากของพนักงาน (บาท)
Value_stock	=	มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปตราสารทุนของพนักงาน (บาท)
Value_bond	=	มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปตราสารหนี้ของพนักงาน (บาท)
Value_asset	=	มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปสินทรัพย์ของพนักงาน (บาท)
Value_others	=	มูลค่าทรัพย์สินการออมในรูปอื่นๆของพนักงาน (บาท)
Total_asset	=	มูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งหมดของพนักงาน (บาท)
Debt/Total_asset	=	ภาระหนี้สินรวมทั้งหมดต่อมูลค่าทรัพย์สินรวมทั้งหมดของพนักงาน (บาท)
e	=	ค่าความคลาดเคลื่อน (error term)